

เด็กดี - เด็กเก่ง? :

คุณลักษณะของครอบครัวและโรงเรียน

ณัฐ ภูมิพัฒนศิริ*

บทคัดย่อ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ภาวะเจริญพันธุ์ลดลงทำให้สัดส่วนประชากรวัยเด็กลดลง การพัฒนาคุณภาพประชากรโดยเฉพาะประชากรวัยเด็กจึงมีความสำคัญ เพื่อให้เติบโตเป็นแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคต การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง ของนักเรียนระดับชั้น ป.6, ชั้น ม.4 และ ปวช.ปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัย“การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย” จำนวนรวม 3,391 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่าเด็กทั้ง 3 ระดับ เป็นเด็กดีและเก่งเพียงแค่น้อยละ 13 โดยเด็กทุกกลุ่มประมาณร้อยละ 50 เป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง พบว่า ครอบครัวที่บิดาและมารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน ครอบครัวที่บิดาและมารดาผู้ดูแลเด็กร่วมกัน และการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีผลบวกต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งของนักเรียนชั้น ม.4 ในขณะที่คุณลักษณะของโรงเรียนมีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งเพียงเล็กน้อย ยกเว้นโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนและโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ที่มีผลลบต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง นอกจากนี้พบว่า การเป็นนักเรียนหญิง การมีผลการเรียนดี การเรียนพิเศษวิชาการ ต่างมีผลบวกต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง

คำสำคัญ: ครอบครัว, เด็กดีเด็กเก่ง, ประชากรวัยเด็ก, คุณภาพเด็ก, การศึกษา

* นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330 - Email: gignsnest@gmail.com

Good Kids – Smart Kids?: Family and School Characteristics

Nath Bhuribhatsiri*

Abstract

Nowadays, population structure changes into aging society. The fertility decline affects the proportion of child population decreases. The development of population quality, especially the young population, is important to grow as a quality workforce in the future. This research aimed to study the characteristics and factors related to being good- smart children who studying Grade 6, Grade 10 or 1-year Vocational Certificate in school system. Data was form the research project “Analytical Skills and Public Mindedness among Thai Students: An Investigation on Students’ Desirable Attributes”; total 3,391 cases. Results revealed that approximately 13 percent of all children were good-smart children, and approximately 50 percent of all children were good but not smart children. Multinomial Logistic regression analysis was used to identify choice of good kids - smart kids and found that family with father and mother live together, family with parents who care for children, and authoritative parenting style positively affecting good kids - smart kids of the grade 6 students. In the other hand, the school’s features slightly affecting on good-smart children except private secondary school or large elementary school that negatively affecting good-smart children. In addition, factors determining positive on good kids - smart kids were being female, having good grades, and attending academic extra class.

Keywords: Family, Good Kids – Smart Kids, Young Population, Quality of Children, Education

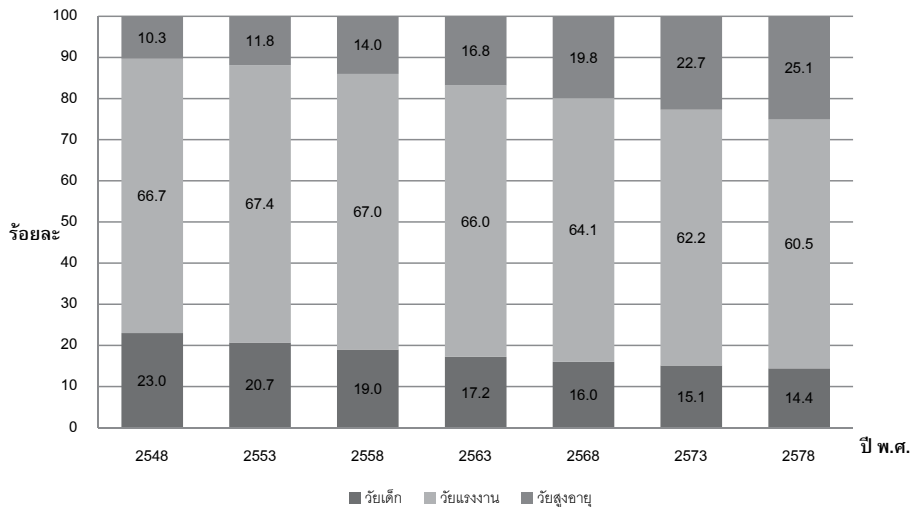
* Doctoral Student - College of Population Studies, Chulalongkorn University, Phayathai Road, Bangkok 10330, Thailand
- Email: giggsnest@gmail.com

This paper is part of Doctoral Dissertation (Demography). The author would like to thank Professor Pungpond Rukun-
nuaykit for her invaluable comments.

1. บทนำ

ประเทศไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยจะมีผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 20 (องค์การอนามัยโลก, 2008) เห็นได้จากการที่ประชากรสูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.3 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 14.0 ในปี พ.ศ. 2558 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนมีสัดส่วนร้อยละ 25.1 ในปี พ.ศ. 2578 ในขณะที่ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 23.0 ในปี พ.ศ. 2548 จนเหลือร้อยละ 14.4 ในปี พ.ศ. 2578 นอกจากนี้ ประชากรวัยแรงงานยังมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 67.4 ใน พ.ศ. 2553 เหลือเพียงร้อยละ 60.5 ในปี พ.ศ. 2578 ดังปรากฏในภาพที่ 1 เป็นผลทำให้วัยแรงงานต้องรับภาระเลี้ยงดูวัยพึ่งพิงมากขึ้น

รูปที่ 1: ร้อยละของประชากรวัยต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2578

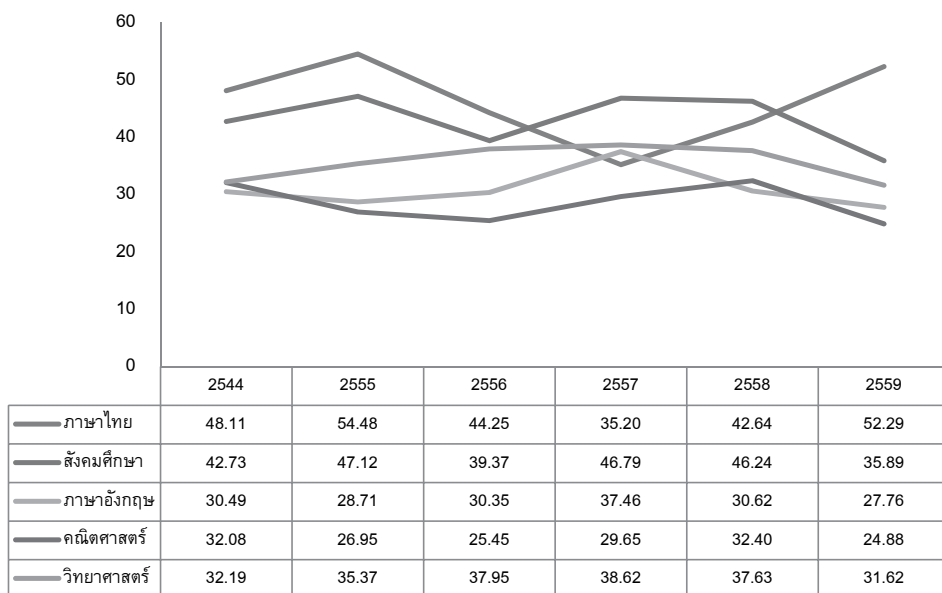

ที่มา: ประโมทย์ ประสาทกุล และ บัทมา ว่าพัฒน์วงศ์ (2549)

ด้วยภาวะเจริญพันธ์ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างปริมาณและคุณภาพของประชากร ประเทศไทยอาจประสบปัญหาภาวะขาดแคลนกำลังแรงงานที่มีคุณภาพในอนาคตประเทศ ดังนั้น การมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของประชากรวัยเด็กที่กำลังเติบโตขึ้นและทดแทนวัยแรงงานในอนาคตจึงมีความสำคัญ เนื่องจากประชากรที่มีคุณภาพควรได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ (Becker, 2006) ทั้งทางด้านสุขภาพอนามัยโดยเฉพาะการพัฒนาความรู้ความสามารถที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ตลอดจนการมีระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้ ตามหลักการสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่เน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสติปัญญาของผู้เรียน เพื่อสร้าง

คุณภาพคนไทยให้สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนในด้านทำงานเลี้ยงชีพ พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความซื่อสัตย์ รู้จักเสียสละ แบ่งปัน มีเมตตากรุณาและหวังดีต่อผู้อื่น ตลอดจนคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตัวเอง

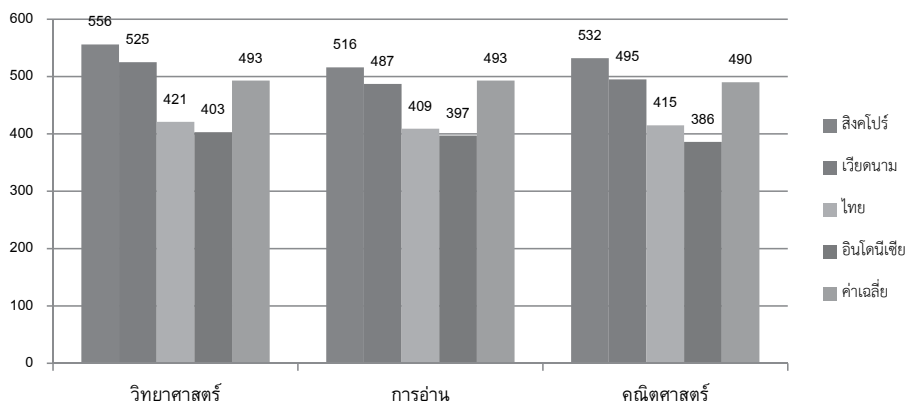
รูปที่ 2: ผลการทดสอบ O-Net ระดับชั้น ม.6 ปีการศึกษา 2554-2559 (คะแนน)

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2558) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2560)

จากรูปที่ 2 แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันเด็กมีปัญหาด้านการแก้ปัญหา ดังเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 6 ระหว่างปีการศึกษา 2554 ถึง 2559 ปรากฏว่าผลการทดสอบมีคะแนนที่ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการทดสอบตั้งแต่ปีการศึกษา 2556 เป็นต้นมา ที่ปรากฏว่าเกือบทุกรายวิชา มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50

รูปที่ 3: ผลการประเมิน PISA ปี ค.ศ. 2015 ของประเทศสมาชิกอาเซียนจำแนกตามรายวิชา (คะแนน)

ที่มา: OECD (2016)

จากรูปที่ 3 แสดงผลการประเมินทักษะของนักเรียนในระดับนานาชาติ (PISA) ปี ค.ศ. 2015 เห็นได้ว่าประเทศไทยมีคะแนนเป็นอันดับที่ 3 จากประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 4 ประเทศ ซึ่งประกอบด้วย สิงคโปร์ เวียดนาม ประเทศไทย และอินโดนีเซีย นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีคะแนนเฉลี่ยของทุกรายวิชาต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของทุกประเทศที่เข้าร่วมโครงการโดยที่ประเทศไทยมีผลการประเมินอยู่ในอันดับที่ 55 จากประเทศที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 71 ประเทศ ซึ่งสามารถสะท้อนได้ว่าศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของประชากรวัยเด็กในประเทศไทยยังอยู่ในระดับต่ำ

นอกจากผลการทดสอบที่นำเสนอข้างต้นได้ชี้ให้เห็นถึงระดับความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาของเด็กไทยได้โดยรวมแล้ว ยังมีข้อมูลเบื้องต้นที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีความซื่อสัตย์น้อยลง เช่น การเก็บของใต้แล้วไม่คืน และการลอกการบ้าน(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2556) นอกจากนี้ยังมีรายงาน พบว่านักเรียนนักศึกษาร้อยละ 92.4 เคยลอกการบ้านหรือลอกรายงานและนักเรียนนักศึกษาร้อยละ 74.9 เคยทุจริตในการสอบ(สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ อ้างถึงในสำนักข่าวอิศรา, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการทุจริตคอร์รัปชัน การโกงในการเรียน การสอบ ที่พบว่านิสิตนักศึกษาบางคนทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเมื่อพบเห็นการทุจริตบางคนเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่มีความผิด แม้วานิสิตนักศึกษาบางคนจะเห็นว่าการทุจริตเป็นเรื่องร้ายแรงแต่ก็ยังทำเป็นประจำ(เตลินิวส์, 2557) อาจนำมาสู่ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันเมื่อนิสิตนักศึกษา กลุ่มนี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่

ทั้งนี้ ครอบครัวมีหน้าที่และบทบาทในการอบรมสั่งสอนสมาชิกใหม่ของสังคมที่สำคัญที่สุด ซึ่งปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคมโลก ทั้งด้านโครงสร้างและความสัมพันธ์ของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานข้างนอกบ้านเพิ่มมากขึ้น ทำให้เด็กในบางครอบครัวได้ใช้เวลาอยู่กับคนในครอบครัวน้อยลง บางครอบครัวมีองค์ประกอบที่ไม่สมบูรณ์ เช่น บางครอบครัวมีบิดาและมารดาดูแลในขณะที่บางครอบครัวเป็นหน้าที่ของปู่ย่าตายาย ในขณะที่เด็กบางคนต้องอยู่ตามลำพัง นอกจากนี้ พฤติกรรมการเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวยังมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวและพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก ซึ่งในปัจจุบันยังคงมีช่องว่างทางการศึกษาเพื่อค้นหาว่าลักษณะของครอบครัวแบบใดที่จะส่งผลให้เด็กเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาพร้อมๆ กันกับการเป็นคนดี มีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมนอกจากนี้ยังรวมถึงการศึกษาสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นคุณลักษณะของโรงเรียนที่เป็นส่วนเสริมสร้างให้มีลักษณะตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาไทย คือ มุ่งให้คนไทย “เก่ง ดี และมีความสุข” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547)

จากสถานการณ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของประชากรวัยเด็กในมิติการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพประชากรเกี่ยวกับการเป็นคนดีและการเป็นคนเก่ง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางครอบครัวและโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเป็นคนดีและการเป็นคนเก่ง เพื่อนำมาสู่องค์ความรู้และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นคนดีคนเก่งของเด็ก ที่จะสามารถนำไปศึกษาต่อยอดทางวิชาการ ให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะการเป็นคนดีเด็กเก่ง เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีโอกาสเติบโตขึ้นและมีศักยภาพที่ดี สามารถทดแทนวัยแรงงานและรับภาวะดูแล้วยิ่งพึงตามโครงสร้างประชากรได้ในอนาคต

2. ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาลักษณะของประชากรวัยเด็กในมิติการเป็นคนดีคนเก่ง ที่สะท้อนจากความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ เน้นศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเป็นคนดีคนเก่งของเด็ก ในบริบทของครอบครัวและโรงเรียน มีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้

“เด็ก” หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559) แต่ในบางกรณีกำหนดให้ “เด็ก” เป็นบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2555) อย่างไรก็ตาม ทางประชากรศาสตร์ได้ให้นิยามความหมายของ “ประชากรวัยเด็ก” ว่าเป็นประชากรในกลุ่มอายุแรกเกิดถึง 14 ปีบริบูรณ์ (ศิริพันธ์ ถาวรวิงษ์, 2529: 10) สำหรับการวิจัยนี้เป็นการศึกษาลักษณะของประชากรวัยเด็ก ด้านการเป็นคนดีคนเก่ง ที่เน้นการศึกษาเด็กซึ่งอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน สามารถคิดและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล จึงกำหนดให้ “เด็ก” สำหรับการศึกษาคครั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่มีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รวมทั้งระดับชั้นประกาศนียบัตรปีที่ 1

“คนดี” หมายถึง คนที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสำนึกถึงความเป็นพลเมืองตามวิถีธรรม วิถีไทย และวิถีของการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข (คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ, 2555) ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) ได้กำหนดเป้าหมายของการศึกษาให้คนไทยทุกคนเป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ที่เหมาะสมตามช่วงวัย โดยกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงมิติการเป็นคนดีไว้ว่าเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก นอกจากนี้ ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และกิจกรรมของชุมชน (Hechter, Kim, & Bear, 2005)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คนดี คือ ผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองของสังคม ซึ่งหมายความว่า การมีจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเป็นคนดี กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ “คนดีต้องมีจิตสาธารณะ” ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดค่าได้

สำหรับคำว่า “จิตสาธารณะ” ตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Public Consciousness” “Public Mindedness” “Civic Mindedness” หมายถึง การรับรู้และคำนึงถึงสิ่งที่เป็นส่วนรวม และการคำนึงถึงผู้อื่น (ดวงกมลทองอยู่, 2555) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีความละเอียดต่อสิ่งผิด การมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ทั้งในระดับชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ตลอดจนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาจะเข้าร่วมช่วยเหลือสังคม โดยไม่ทำให้เกิดที่เสื่อมเสียหรือสร้างปัญหาต่อสังคม (ทิพมาศ เศวตวรโชติ, 2556)

สรุปได้ว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง การรับรู้ ตระหนักและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่กระทำการที่เป็นปัญหาต่อตนเองผู้อื่นและสังคมโดยรวม ตลอดจนการเสียสละประโยชน์ของตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้วยความสร้างสรรค์และสุจริต

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับจิตสาธารณะจากงานวิจัยในอดีตทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า งานวิจัยในอดีตได้กำหนดกรอบความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะแตกต่างกันออกไป โดยสามารถแบ่งองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่

1. การช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และไม่หวังได้รับสิ่งตอบแทน ซึ่งรวมไปถึงการมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม (Carlo and Randall, 2002; Hua and Wan, 2011; กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)
2. การร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ตลอดจนการมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง และปฏิบัติตนโดยสุจริต (Smart, Sanson, and Silva, 2000; กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งองค์ประกอบจิตสาธารณะเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การมีความรับผิดชอบต่อตนเองโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น รวมถึงการหลีกเลี่ยงการใช้หรือทำให้ทรัพย์สินส่วนรวมชำรุดเสียหาย

องค์ประกอบที่ 2 การรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

องค์ประกอบที่ 3 การอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ชุมชนและสังคม

องค์ประกอบที่ 4 การมีความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสิทธิของผู้อื่น และมีความสุจริต

ทั้งนี้ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของเด็กวัยเรียน ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลักดังนี้

- (1) ตนเอง หมายถึงคุณลักษณะทางเพศ การรู้จักตนเอง บุคลิกภาพของนักเรียน รวมไปถึงระดับเชาว์ปัญญา และเจตคติที่มีต่อการมีจิตสาธารณะ (Hua & Wan, 2011; อัญชลิกา ผิวเพชร, นุชชานา เหลืองอังกุล และบังอร กุมพล, 2555; ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2556)
- (2) ครอบครัว หมายถึง สถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูและอบรมบ่มนิสัยบุตรหลาน (อ้อมใจ วงศ์มณฑา, 2553) การมีพี่น้องในสายเลือดเดียวกัน (อารีย์ วงศ์แดง, วิธินธ์ กิตติพิชัย และพิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์, 2554) รูปแบบการเลี้ยงดูบุตร (อัญชลิกา ผิวเพชร และ นุชชานา เหลืองอังกุล, 2555) และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2556)
- (3) ครูและโรงเรียน บุคลิกและความสามารถของผู้สอนสภาพแวดล้อมรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค, 2556) กิจกรรมพัฒนานักเรียน และระเบียบวินัยของโรงเรียน (มณีรัตน์ นุชชาติ, 2553)
- (4) สังคมและสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวกำหนดค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม และการขัดเกลาทางสังคม ทำให้นักเรียนแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ ประกอบด้วย เพื่อน สื่อมวลชนและสภาพแวดล้อมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพสื่อ (Hua and Wan, 2011; มณีรัตน์ นุชชาติ, 2553)

“คนเก่ง” ตามเป้าหมายของการศึกษาไทย คือ ผู้ที่สามารถเรียนรู้และมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคม โดยนำความรู้ใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตัวเองและสังคม และแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยวิธีที่สันติ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในระบบการศึกษาของไทย ได้แก่ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ได้มุ่งศึกษาในด้านการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นเพียงพอในการดำรงชีวิตและพัฒนาสังคมในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547) และสามารถวัดได้ตามวิธีการวัดและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ

“คิดวิเคราะห์” มีความหมายว่า การสร้างภาพหรือเรื่องราวในใจคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง เพื่อแก้ปัญหา โดยอาศัยกระบวนการประเมินหรือการจัดหมวดหมู่ หรือเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อน ๆ เชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุมีผลและพิจารณาอย่างรอบด้าน เพื่อพิจารณาตัดสินแล้วจึงสรุปอย่างมีเหตุผล (Watson and Glaser, 1964:11; Ennis, 1985)

สำหรับการวัดด้านการคิดวิเคราะห์ระดับนานาชาติ ที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน มีโครงการศึกษา 2 โครงการดังนี้

- 1) โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีศักยภาพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยทดสอบความรู้ความสามารถ 3 ด้าน ได้แก่ การรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)
- 2) โครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทยเทียบกับนานาชาติ (Trends in International Mathematics and Science Study หรือ TIMSS) ของสมาคมนานาชาติเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (International Association for the Evaluation of Educational Achievement หรือ IEA) เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการใช้ความรู้ การแก้ปัญหาและการให้เหตุผล

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์ มี 3 ปัจจัย ดังนี้

- (1) ตนเอง หมายถึง การรู้จักตนเอง บุคลิกภาพของนักเรียน รวมไปถึงระดับเชาว์ปัญญา และเจตคติที่มีต่อเรื่องที่กำลังเรียน (ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล, 2555)
- (2) ครูและโรงเรียน หมายถึง บุคลิก พฤติกรรมการสอนและความสามารถของผู้สอน สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน (นันทน์ภัส สารพินิจ, 2555)
- (3) ครอบครัว หมายถึง ผู้ที่ดูแลเลี้ยงดูนักเรียนและเป็นผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนเด็กด้านการศึกษา (Pong, Dronkers & Hampden-Thompson, 2003; Ram & Hou, 2003; ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล, 2555; ศิวัช เทียมทัต, 2557)

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาปรับปรุงเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาลักษณะของประชากรวัยเด็ก ด้านการเป็นคนดีคนเก่ง มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรตาม คือ การเป็นคนดีคนเก่ง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) เด็กดีและเก่ง (2) เด็กดีแต่ไม่เก่ง (3) เด็กไม่ดีแต่เก่ง (4) เด็กไม่ดีและไม่เก่ง ทั้งนี้ วิธีการแบ่งกลุ่มจะอธิบายในข้อ 5 การเป็นเด็กดีเด็กเก่ง

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่

- (1) ปัจจัยด้านประชากร ประกอบด้วย เพศ ศาสนา และผลการเรียน
- (2) ปัจจัยด้านการใช้เวลา ประกอบด้วย เวลาทำการบ้าน/อ่านหนังสือ เวลาดูโทรทัศน์ เวลาเล่นคอมพิวเตอร์ การร่วมกิจกรรมในโรงเรียน และการเรียนพิเศษ
- (3) ปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย ผู้ดูแลหลัก รูปแบบเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ของบิดาและมารดาลำดับบุตร การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา รายได้ของครอบครัว และการรับรู้ฐานะของครอบครัว
- (4) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของโรงเรียน ประกอบด้วย ผลการประเมิน สมศ. สังกัดของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครูเขตเทศบาล ภูมิภาคและอัตราส่วนหนังสือในห้องสมุดต่อนักเรียน

การวิจัยเรื่อง “เด็กดีเด็กเก่งกับคุณลักษณะของครอบครัวและโรงเรียน” ใช้ข้อมูลจากโครงการวิจัย “การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย” รับผิดชอบโครงการวิจัย โดย ศูนย์ประสานงานการศึกษา “การสร้างความรู้ คู่ครองทางสังคมในกลุ่มเด็กและเยาวชน” หรือ ศูนย์ CSPA ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ รวมทั้งศึกษาศาสนาการณณ์ด้านความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะของนักเรียนในประเทศไทย ดำเนินการเก็บสำรวจข้อมูลระหว่างวันที่ 31 มกราคม ถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2559 ในพื้นที่ศึกษา 10 จังหวัดทั่วประเทศ

ประชากรของการวิจัยนี้ ได้แก่ (1) นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นวัยที่สามารถตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง (2) นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผ่านช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายจิตใจ และพฤติกรรม และ (3) นักศึกษาประกาศนียบัตรปีที่ 1 ที่มีความถนัด ทักษะและความคิดแตกต่างจากนักเรียนสายสามัญ (ม.4) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผนวกรวมกับแบบวัดจิตสาธารณะและแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ (สำหรับนักเรียน) แบบประเมินจิตสาธารณะของนักเรียน (สำหรับครูเป็นผู้ประเมิน) และแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน (คณะสำรวจข้อมูลภาคสนามเป็นผู้กรอกข้อมูล) โดยมีตัวอย่างที่ตอบคำถามสำคัญครบถ้วนจำนวน 3,391 คน แบ่งเป็น นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,358 คน นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1,414 คน และ นักศึกษาประกาศนียบัตร (ปวช.) ปีที่ 1 จำนวน 619 คน

ตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ คือ การเป็นเด็กดีเด็กเก่ง มีที่มาของการวัดข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้ การวัดเด็กดี วัดโดยใช้แบบวัดจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 4 องค์กรประกอบ องค์กรประกอบละ 3 ข้อคำถาม รวม 12 ข้อแต่ละข้อมีคะแนน ระหว่าง 0 ถึง 2 คะแนน ดังนั้น การเป็นเด็กดี จึงมีคะแนนระหว่าง 0 ถึง 24 คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การวัดความสามารถด้านการมีจิตสาธารณะ เพื่อแบ่งกลุ่มตามระดับจิตสาธารณะของนักเรียนดังนี้

คะแนนระหว่าง 0 ถึง 8	คะแนน	หมายถึง	มีจิตสาธารณะ“ระดับน้อย”
คะแนนระหว่าง 9 ถึง 16	คะแนน	หมายถึง	มีจิตสาธารณะ“ระดับปานกลาง”
คะแนนระหว่าง 17 ถึง 24	คะแนน	หมายถึง	มีจิตสาธารณะ“ระดับมาก”

การวัดเด็กเก่ง วัดด้วยแบบทดสอบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยทดสอบจากการอ่านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ วิชาระ 5 ข้อรวมทั้งสิ้น 15 ข้อ มีคะแนนทั้งหมด 15 คะแนนดังนั้น การเป็นเด็กเก่งจึงมีคะแนนระหว่าง 0 ถึง 15 คะแนน โดยผู้วิจัยพิจารณาเกณฑ์ “เด็กเก่ง” และ “เด็กไม่เก่ง” ด้วยวิธีการกระจายปกติของคะแนนรวมทั้งหมด (อิงกลุ่ม) ดังนี้

- (1) เด็กเก่ง คือ ผู้ที่ได้คะแนน “มากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ย บวกกับ 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”
(Score \geq Mean + SD)
- (2) เด็กไม่เก่ง คือ ผู้ที่ได้คะแนน “น้อยกว่าค่าเฉลี่ย บวกกับ 1 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”
(Score $<$ Mean + SD)

ทั้งนี้ จากการสำรวจพบว่า นักเรียนแต่ละระดับมีคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ผลการทดสอบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (เต็ม 15 คะแนน)

ระดับชั้น	Mean (ร้อยละของคะแนน)	SD	Mean + SD (ร้อยละของคะแนน)
ประถมศึกษาปีที่ 6	5.67 (37.80)	2.00	7.67 (51.13)
มัธยมศึกษาปีที่ 4	5.71 (38.07)	2.13	7.84 (52.27)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1	4.77 (31.80)	1.74	6.51 (43.40)
รวม	5.48 (36.53)	2.03	7.51 (50.07)

ที่มา: คำนวณโดยผู้วิจัย

การแบ่งกลุ่มเด็กดีเด็กเก่ง การวิจัยนี้เป็นการศึกษาลักษณะการเป็นคนดีคนเก่งของประชากรวัยเด็ก ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นคนดีคนเก่งของประชากรวัยเด็ก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มตัวแปรตามสำหรับวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณ (Multinomial Logistic Regression Analysis) โดยอาศัยเกณฑ์ ดังตารางที่ 2

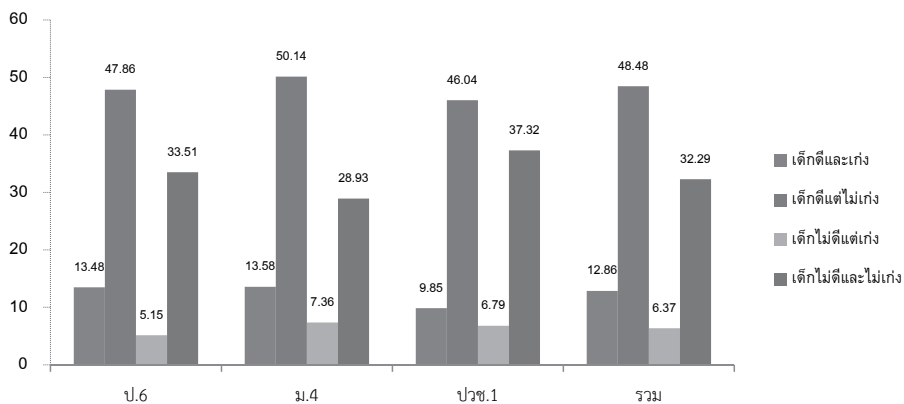
ตารางที่ 2: การแบ่งกลุ่มเด็กดีเด็กเก่ง

กลุ่มเด็ก	การเป็นเด็กดี	การเป็นเด็กเก่ง
(1) เด็กดีและเก่ง	มีจิตสาธารณะ“ระดับมาก”	เด็กเก่ง
(2) เด็กดีแต่ไม่เก่ง	มีจิตสาธารณะ“ระดับมาก”	เด็กไม่เก่ง
(3) เด็กไม่ดีแต่เก่ง	มีจิตสาธารณะ“ระดับปานกลาง”หรือ“ระดับน้อย”	เด็กเก่ง
(4) เด็กไม่ดีและไม่เก่ง	มีจิตสาธารณะ“ระดับปานกลาง”หรือ“ระดับน้อย”	เด็กไม่เก่ง

ทั้งนี้“เด็กไม่ดี” ในงานวิจัยนี้ หมายถึง เด็กที่มีจิตสาธารณะ“ระดับปานกลาง”หรือ“ระดับน้อย” ไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมต่ำทราม หรือมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากความคาดหวังของสังคม

4. ผลการวิจัย

จากการพิจารณาคูณลักษณะของเด็ก มิติของการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง ในเบื้องต้นพบว่า เด็กทั้ง 3 ระดับ (นักเรียน ป.6 นักเรียน ม.4 และ นักศึกษา ปวช.ปี 1) มีคุณลักษณะการเป็นเด็กดีเด็กเก่งลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 50 อยู่ในกลุ่มเด็กดีแต่ไม่เก่ง รองลงมาคือกลุ่มเด็กไม่ดีและไม่เก่ง ประมาณร้อยละ 32 สำหรับ กลุ่มเด็กดีและเก่ง ประมาณร้อยละ 13 ส่วนกลุ่มเด็กไม่ดีแต่เก่งมีจำนวนน้อยที่สุด ประมาณร้อยละ 6 (รูปที่ 4)

ที่มา: คำนวณโดยผู้วิจัย

สำหรับ การเปรียบเทียบคุณลักษณะของครอบครัวกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง ในตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้น ป.6 ที่มีทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ดูแลหลักมีส่วนของกลุ่มเด็กดีและเก่งมากที่สุด เมื่อเทียบกับสัดส่วนของเด็กดีและเก่งที่มีผู้ดูแลหลักแบบอื่น ๆ ในขณะที่ นักเรียนชั้น ม.4 ที่มีบิดาคนเดียว บิดาและมารดาาร่วมกัน และมารดาคนเดียว เป็นผู้ดูแลหลักเป็นมีสัดส่วนเด็กดีและเก่งมากที่สุดและใกล้เคียงกัน 3 อันดับแรกสำหรับนักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่มีปู่/ย่า/ตา/ยายเป็นผู้ดูแลหลักมีส่วนของเด็กดีและเก่งมากที่สุด อย่างไรก็ตาม พบว่า โดนาพรวมมีนักเรียนที่มีคนที่ไม่ใช่ญาติเป็นผู้ดูแลหลักคิดเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อย ซึ่งในที่นี้หมายถึง วัตถุประสงค์ หรืออาศัยอยู่กับคุณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มนักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่ไม่พบว่ามีคนที่ไม่ใช่ญาติเป็นผู้ดูแลเลย สำหรับรูปแบบการเลี้ยงดู พบว่า เด็กทุกระดับชั้นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากที่สุดเมื่อเทียบกับการเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า พบว่าเด็กในทุกระดับชั้นที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างปล่อยปละละเลยมีจำนวนน้อยมาก

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของโรงเรียนกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง พบว่า นักเรียนทุกระดับชั้นในโรงเรียนที่ได้ผลการประเมินมาตรฐานของ สมศ.ในระดับดีมาก มีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ได้ผลการประเมินแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ นักเรียนชั้น ป.6 ในโรงเรียนเอกชนมีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากกว่านักเรียนชั้น ป.6 ในโรงเรียนของรัฐบาล ในทางตรงข้าม นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยของรัฐบาล มีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากกว่านักศึกษาในวิทยาลัยเอกชน สำหรับด้านขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนชั้น ป.6 และ ม.4 ที่เรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ในขณะที่ นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยขนาดใหญ่มีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากกว่านักศึกษาในวิทยาลัยขนาดใหญ่พิเศษและขนาดกลาง นอกจากนี้ นักเรียนทุกระดับชั้นที่เรียนอยู่ในเขตเทศบาล มีสัดส่วนของเด็กดีและเก่งมากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่นอกเขตเทศบาล

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณของปัจจัยอิสระกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่งที่ปรากฏในตาราง 3 ซึ่งแสดงสัดส่วนความเสี่ยง (Relative Risk Ratios; RRR) มีค่าเป็นจำนวนเท่า (Multiply) ที่เกิดจากการเปรียบเทียบความเสี่ยงของตัวแปรอิสระที่เป็นกลุ่มทดสอบต่อการที่ไม่เป็นเด็กดีเด็กเก่ง (ในที่นี้คือ เด็กดีแต่ไม่เก่ง เด็กไม่ดีแต่เก่ง และ เด็กไม่ดีและไม่เก่ง) กับความเสี่ยงของแปรอิสระที่เป็นกลุ่มอ้างอิงต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง หากสัดส่วนความเสี่ยงของตัวแปรอิสระนั้น ๆ ในการวิเคราะห์เด็กดีแต่ไม่เก่งมีค่ามากกว่า 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะหมายถึงผลการวิเคราะห์เมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นเด็กดีเด็กเก่งแล้ว ตัวแปรอิสระนั้นมีผลให้นักเรียนมีโอกาสที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง/เด็กไม่ดีแต่เก่ง/เด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่าและหากสัดส่วนความเสี่ยงของตัวแปรอิสระนั้น ๆ ในการวิเคราะห์เด็กดีแต่ไม่เก่งมีค่าน้อยกว่า 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผลการวิเคราะห์เมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นเด็กดีเด็กเก่งแล้ว ตัวแปรอิสระนั้นมีผลให้นักเรียนมีโอกาสที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง/เด็กไม่ดีแต่เก่ง/เด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยกว่า

ทั้งนี้ จากการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยอิสระกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่งพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเป็นเด็กดีเด็กเก่งแล้ว นักเรียนชายระดับชั้น ป.6 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนหญิง ในขณะที่ นักศึกษาชายระดับ ปวช. ปี 1 กลับมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่งน้อยกว่านักศึกษาหญิง อย่างไรก็ตาม การนับถือศาสนาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งของนักเรียนทุกระดับชั้น แต่เมื่อพิจารณาผลการเรียนเฉลี่ย พบว่า นักเรียนชั้น ม.4 ที่มีผลการเรียนมากกว่า 2.50 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง เด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่ง มากกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 นอกจากนี้ นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง มากกว่านักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการใช้เวลากับการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง พบว่า หากนักเรียนใช้เวลาทำการบ้าน หรืออ่านหนังสือมากขึ้น ทำให้ความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยลง ยกเว้นนักเรียนชั้น ป.6 ที่การใช้เวลาทำการบ้าน หรืออ่านหนังสือมากขึ้น ไม่มีผลต่อการเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่ง ทั้งนี้หากทั้งนักเรียนชั้น ป.6 และ ม.4 ใช้เวลาดูทีวีมากขึ้นทำให้มีความเสี่ยงที่เป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับนักเรียนชั้น ม.4 ที่ดูโทรทัศน์นานขึ้นมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีแต่เก่งมากขึ้น นอกจากนี้ หากทั้งนักเรียนชั้น ป.6 และ ม.4 ใช้เวลาเล่นคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตมากขึ้นทำให้มีความเสี่ยงที่จะเป็นทั้งเด็กดีแต่ไม่เก่ง เด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่ง มากขึ้น

การใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการของโรงเรียนไม่มีผลต่อการเป็นคนดีคนเก่ง อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะมีผลทำให้นักเรียนชั้น ม.4 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่ง น้อยกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่ไม่เข้าร่วมในทางกลับกันพบว่า นักเรียนชั้น ม.4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งมากกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่ไม่เข้าร่วม สำหรับการเรียนพิเศษของนักเรียน พบว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่เรียนพิเศษเสริมด้านวิชาการมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ ในขณะที่ นักเรียนชั้น ป.6 ที่เรียนพิเศษเสริมด้านวิชาการมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ สำหรับการเรียนพิเศษด้านศิลปะ พบว่า นักเรียนชั้น ป.6 ที่เรียนพิเศษด้านศิลปะมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งเพิ่มขึ้น ในขณะที่ นักเรียนชั้น ม.4 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่งน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ นอกจากนี้ นักเรียนชั้น ม.4 ที่เรียนพิเศษด้านกีฬา มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษในขณะที่นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนพิเศษด้านกีฬามีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่งน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เรียนพิเศษ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า นักเรียนชั้น ม.4 ที่มีทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ดูแลหลัก มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยกว่านักเรียน ม.4 ที่มีแค่บิดาหรือมารดา หรือคนอื่นๆ เป็นผู้ดูแลหลัก แต่นักเรียนชั้น ม.4 ที่ทั้งบิดาและมารดาอาศัยอยู่ร่วมกันมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่ทั้งบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์แบบอื่น ๆ นอกจากนี้ นักเรียนชั้น ม.4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวม การศึกษาของบิดาและมารดาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง ยกเว้น นักเรียนชั้น ม.4 ที่บิดาสำเร็จการศึกษา ชั้น ม.6 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนที่บิดาสำเร็จการศึกษาต่ำกว่า ชั้น ม.3 และนักศึกษา ปวช.ปี 1 ที่ ม.4 ที่บิดาสำเร็จการศึกษา ชั้น ม.6 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งมากกว่านักศึกษาที่บิดาสำเร็จการศึกษาต่ำกว่า ชั้น ม.3 ในขณะที่ นักเรียนชั้น ป.6 ที่มารดาสำเร็จการศึกษาชั้น ม.3 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนที่มารดาสำเร็จการศึกษาต่ำกว่า ชั้น ม.3 นอกจากนี้ นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่มารดาสำเร็จการศึกษาสูงกว่า ชั้น ม.6 มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งน้อยกว่านักศึกษาที่มารดาสำเร็จการศึกษาต่ำกว่า ชั้น ม.3 ทั้งนี้ โดยภาพรวมแล้วความแตกต่างกันด้านรายได้และการรับรู้ฐานะของครอบครัวไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินคุณภาพโรงเรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. ไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง ยกเว้น นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยที่ได้รับการประเมินระดับ “ดี” มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่งมากกว่าการเรียนในวิทยาลัยที่ได้รับการประเมินระดับ “ดีมาก” อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์พบว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่เรียนในโรงเรียนของเอกชนมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่เรียนในโรงเรียนของรัฐบาล ในขณะที่นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยของเอกชนมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีไม่เก่งน้อยกว่านักศึกษาที่เรียนในวิทยาลัยของรัฐบาล

ตารางที่ 3: ร้อยละของคุณลักษณะบางประการของครอบครัวและโรงเรียนจำแนกตามกลุ่มเด็กของแต่ละระดับชั้น

ตัวแปรอิสระ	นักเรียนชั้น ป. 6						นักเรียนชั้น ม.4						นักศึกษา ปวช. ปี 1					
	เด็กและเก่ง	เด็กดีแต่ไม่เก่ง	เด็กไม่ดีแต่เก่ง	เด็กไม่ดีและไม่เก่ง	รวมทุกกลุ่ม	จำนวน (คน)	เด็กดีและเก่ง	เด็กดีแต่ไม่เก่ง	เด็กไม่ดีแต่เก่ง	เด็กไม่ดีและไม่เก่ง	รวมทุกกลุ่ม	จำนวน (คน)	เด็กดีและเก่ง	เด็กดีแต่ไม่เก่ง	เด็กไม่ดีแต่เก่ง	เด็กไม่ดีและไม่เก่ง	รวมทุกกลุ่ม	จำนวน (คน)
ผู้ดูแลหลัก																		
บิดาและมารดาด้วยกัน	15.40	47.89	5.17	31.54	100.00	948	14.16	49.61	7.61	28.61	100.00	1,038	10.29	45.86	6.94	36.91	100.00	477
บิดาคคนเดียว	5.41	48.65	8.11	37.84	100.00	37	15.38	44.62	6.15	33.85	100.00	65	5.56	30.56	5.56	58.33	100.00	36
มารดาคนเดียว	9.70	46.67	5.45	38.18	100.00	165	12.97	49.73	8.11	29.19	100.00	185	7.23	53.01	8.43	31.33	100.00	83
ปู่/ย่า/ตา/ยาย	9.77	47.70	4.02	38.51	100.00	174	6.76	59.46	6.76	27.03	100.00	74	15.91	43.18	4.55	36.36	100.00	44
ญาติอื่น ๆ	6.67	50.00	6.67	36.67	100.00	30	14.71	61.76	0.00	23.53	100.00	34	0.00	66.67	0.00	33.33	100.00	9
คนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ	0.00	75.00	0.00	25.00	100.00	4	5.56	44.44	5.56	44.44	100.00	18	-	-	-	-	-	0
รวม	13.48	47.86	5.15	33.51	100.00	1,358	13.58	50.14	7.36	28.93	100.00	1,414	9.85	46.04	6.79	37.32	100.00	619
รูปแบบการเลี้ยงดู																		
ดูแลเอาใจใส่	14.66	50.18	5.24	29.92	100.00	839	15.60	50.89	7.23	26.28	100.00	995	10.58	47.36	6.97	35.10	100.00	416
ควบคุมเข้มงวด	11.43	45.71	4.29	38.57	100.00	350	11.21	50.22	5.83	32.74	100.00	223	9.52	45.71	7.62	37.14	100.00	105
ตามใจ	11.41	42.95	6.04	39.60	100.00	149	8.22	46.12	9.59	36.07	100.00	219	7.87	40.45	5.62	46.07	100.00	89
ปล่อยปละละเลย	15.00	25.00	10.00	50.00	100.00	20	0.00	58.82	5.88	35.29	100.00	17	10.00	44.44	0.00	55.56	100.00	9
รวม	13.48	47.86	5.15	33.51	100.00	1,358	13.58	50.14	7.36	28.93	100.00	1,414	9.85	46.04	6.79	37.32	100.00	619
ผลประเมิน สมศ.																		
ดีมาก	14.34	48.50	5.31	31.86	100.00	565	16.30	39.50	10.50	33.70	100.00	362	17.58	50.91	5.45	26.06	100.00	165
ดี	12.90	48.02	5.11	33.97	100.00	783	13.01	53.13	6.46	27.40	100.00	1,022	7.29	44.19	7.52	41.00	100.00	439
พอใช้	10.00	0.00	0.00	90.00	100.00	10	0.00	76.67	0.00	23.33	100.00	30	0.00	33.33	0.00	66.67	100.00	12
ต้องปรับปรุง	-	-	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	0.00	100.00	0.00	0.00	100.00	3
รวม	13.48	47.86	5.15	33.51	100.00	1,358	13.58	50.14	7.36	28.93	100.00	1,414	9.85	46.04	6.79	37.32	100.00	619
สังกัดโรงเรียน																		
รัฐบาล	12.86	44.09	5.64	37.40	100.00	762	13.67	54.24	6.78	25.32	100.00	944	10.59	45.88	5.88	37.65	100.00	425
เอกชน	14.26	52.68	4.53	28.52	100.00	596	13.40	41.91	8.51	36.17	100.00	470	8.25	46.39	8.76	36.60	100.00	194
รวม	13.48	47.86	5.15	33.51	100.00	1,358	13.58	50.14	7.36	28.93	100.00	1,414	9.85	46.04	6.79	37.32	100.00	619
ขนาดโรงเรียน																		
ขนาดเล็ก	40.00	60.00	0.00	0.00	100.00	5	2.96	70.37	3.70	22.96	100.00	135	2.27	61.36	2.27	34.09	100.00	44
ขนาดกลาง	12.89	54.06	2.24	30.81	100.00	357	10.00	55.14	5.14	29.71	100.00	350	9.20	38.65	6.75	45.40	100.00	163
ขนาดใหญ่	10.96	48.86	6.16	34.02	100.00	438	11.34	49.55	5.07	34.03	100.00	335	11.85	49.31	6.61	32.23	100.00	363
ขนาดใหญ่พิเศษ	15.59	43.01	6.27	35.13	100.00	558	19.36	42.93	10.77	26.94	100.00	594	4.08	32.65	12.24	51.02	100.00	49
รวม	13.48	47.86	5.15	33.51	100.00	1,358	13.58	50.14	7.36	28.93	100.00	1,414	9.85	46.04	6.79	37.32	100.00	619
ที่ตั้งโรงเรียน																		
ในเขตเทศบาล	14.15	48.27	5.90	31.68	100.00	1,067	16.21	47.28	7.82	28.69	100.00	1,049	10.15	46.49	6.27	37.08	100.00	542
นอกเขตเทศบาล	11.00	46.39	2.41	40.21	100.00	291	6.03	58.36	6.03	29.59	100.00	365	7.79	42.86	10.39	38.96	100.00	77
รวม	13.48	47.86	5.15	33.51	100.00	1,358	13.58	50.14	7.36	28.93	100.00	1,414	9.85	46.04	6.79	37.32	100.00	619

ตารางที่ 4: สัดส่วนความเสี่ยง (RRR) ของการวิเคราะห์ถดถอยโวลิจิสติกพหุคูณของปัจจัยอิสระกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง

ตัวแปรอิสระ	การเป็นเด็กดีเด็กเก่ง								
	นักเรียนชั้น ป.6 (1,358 คน)			นักเรียนชั้น ม.4 (1,414 คน)			นักศึกษา ปวช. ปี 1 (619 คน)		
	ดี/ไม่เก่ง	ไม่ดี/เก่ง	ไม่ดี/ไม่เก่ง	ดี/ไม่เก่ง	ไม่ดี/เก่ง	ไม่ดี/ไม่เก่ง	ดี/ไม่เก่ง	ไม่ดี/เก่ง	ไม่ดี/ไม่เก่ง
ปัจจัยด้านประชากร									
เพศชาย	1.4542 *	0.9223	1.9255 **	0.7424	1.4886	1.2747	0.9781	0.3100 *	1.0979
ศาสนาพุทธ	0.5543	0.4913	0.6612	1.1529	1.9909	1.4333	0.7356	0.3535	1.3994
ผลการเรียน (อ้างอิง ต่ำกว่า 2.00)									
2.00 – 2.49	2.1590	0.8394	1.6613	0.4700	0.2038	0.4300	3.8667	0.9264	1.3286
2.50 – 2.99	1.0437	0.3897	0.6148	0.1834 **	0.1812 *	0.1220 **	5.4138 **	1.3701	1.2755
3.00 – 3.49	0.7997	0.4160	0.3212	0.1658 **	0.2217 *	0.1270 **	4.4802 **	0.8975	1.0351
3.50 – 4.00	0.3832	0.2148	0.1166 **	0.0738 **	0.1505 **	0.0681 **	1.1884	0.1753 *	0.1652 **
ปัจจัยด้านการใช้เวลา									
เวลาทำการบ้าน	1.0638	0.9420	0.7782 **	1.0290	0.7578 **	0.8525 **	0.8965	0.6073 **	0.7186 **
เวลาดูโทรทัศน์	1.1044	1.1117	1.1841 **	1.1774 **	1.2654 **	1.3209 **	1.0074	1.0537	1.1747
เวลาเล่นอินเทอร์เน็ต	0.9979	1.2375 **	1.1708 **	1.1646 **	1.1969 **	1.3099 **	0.8930	0.8658	1.0098
ร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ	0.7833	0.5852	0.6836	0.9306	0.8011	0.7047	1.5390	1.9073	1.2455
ร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ	0.8699	0.6479	0.6978	1.1101	0.5977 *	0.8346	0.8667	1.1360	0.7611
ร่วมกิจกรรมด้านกีฬา	1.2053	1.1951	1.0420	1.5044 **	0.9043	1.0365	0.7781	0.5211	0.5566
เรียนพิเศษด้านวิชาการ	0.6791	1.0969	0.5651 **	0.5742 **	1.1671	0.5598 **	0.9529	1.3699	0.8443
เรียนพิเศษด้านศิลปะ	1.6395 *	0.8102	0.8919	0.6838	0.3292 **	0.6110	1.0919	1.0688	0.3131
เรียนพิเศษด้านกีฬา	1.2646	0.7436	1.0631	2.0144 *	1.6744	2.1243 *	0.5512	0.0757 *	1.1991
ปัจจัยด้านครอบครัว									
ทั้งบิดาและมารดาเป็น	0.7244	0.5774	0.7583	0.4158 **	0.7545	0.4436 **	0.9532	0.9883	1.1708
เลี้ยงดูแบบเอาใจใส่	1.0988	0.9198	0.8236	0.7920	0.5022 **	0.6400 **	0.9399	0.9956	0.6804
บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน	0.9940	1.1427	0.8636	2.4984 **	1.4542	2.6397 **	0.8305	0.7268	0.5717
การมีพี่น้อง	1.1088	1.3148	1.4980	0.6780 *	0.6216	0.5401 **	1.8741	13.5564 **	2.0334
การศึกษาของบิดา (อ้างอิง ต่ำกว่า ม.3)									
ชั้น ม.3	1.2997	0.9427	1.1633	0.8558	1.1634	0.9873	1.7553	1.4335	1.6836
ชั้น ม.6	0.7792	0.7194	0.9544	1.5557	1.9045	1.9363 *	2.2474 *	2.6730	1.5593
สูงกว่าชั้น ม.6	1.1482	1.3904	1.2198	1.4667	1.0625	1.1498	1.3559	0.5388	1.0643
การศึกษาของมารดา (อ้างอิง ต่ำกว่า ม.3)									
ชั้น ม.3	1.9300	0.8256	2.9204 **	1.0300	1.6278	0.9701	2.0047	1.7273	1.7761
ชั้น ม.6	1.4071	1.0211	1.3438	0.9640	0.5867	0.7487	0.8481	0.5802	0.5940
สูงกว่าชั้น ม.6	0.6309	0.3976	0.5586	0.8097	0.7031	0.9293	0.2411 **	0.4101	0.6881
รายได้ครอบครัว (อ้างอิง ต่ำกว่า 10,000 บาท)									
10,000 – 19,999 บาท	1.2110	1.3284	0.9376	1.0042	1.7096	1.0783	1.2575	0.8740	1.6097
20,000 – 39,999 บาท	1.2920	1.0420	1.1786	0.7923	1.6773	1.0522	0.8135	1.3124	0.9631
ตั้งแต่ 40,000 บาท ขึ้น	0.8682	0.7031	0.8127	0.5810	1.4211	0.5446	2.2532	0.8153	2.6086
การรับรู้ฐานะครอบครัว (อ้างอิง เพียงพอ มีเหลือเก็บ)									
เพียงพอ ไม่มีเหลือเก็บ	0.6157	0.5641	0.7066	0.9533	1.2614	1.5174	1.4889	2.3042	1.5350
ไม่เพียงพอ	1.2705	4.5787	2.6257	0.9191	0.8523	1.5234	1.2135	1.1714	0.9724
ปัจจัยด้านคุณลักษณะของโรงเรียน									
ผลประเมิน สมค. (อ้างอิง ดีมาก)									
ระดับ ดี	1.0659	0.8070	1.1436	1.3901	0.5969	1.2858	0.3990	40.8686 *	2.5510
ระดับ พอใช้/ปรับปรุง	7.81E+06	6.79E+05	0.6288	0.0000	3.6730	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
โรงเรียนเอกชน	1.0897	0.7863	0.6789	1.2413	1.0804	2.7667 **	0.0193 *	407.3949	0.0144 *
เขตเทศบาล	0.8885	0.8732	0.5653	0.6015	0.1583 **	0.5652	0.0033	1.25E+03	0.0073
ภาค (อ้างอิง กรุงเทพฯ และปริมณฑล)									
ภาคกลาง	0.4163 **	0.3231 *	0.1489 **	1.0818	1.3503	1.4448	0.5554	58.8597	0.5915
ภาคเหนือ	0.7175	0.7237	0.4888 *	0.9753	1.3795	1.2674	212.2941 **	0.1486	42.4558 *
ภาค	1.2250	0.7394	0.5949	2.8363 **	4.1153 *	3.3282 **	0.1293	3.6809	0.0538 **
ภาคใต้	0.3238 **	0.2918 *	0.0787 **	1.7971	0.6502	2.3450	0.0430	307.0881	0.0658
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู	1.0461	1.0031	1.0150	1.0260	0.9524	1.0614	1.2530 *	0.7087	1.2699
ขนาดของโรงเรียน (อ้างอิง ขนาดเล็ก/กลาง)									
ขนาดใหญ่	1.8214 *	5.0858 **	2.8225 **	1.1685	1.9257	1.5997	3.2283	4.0396	1.6272
ขนาดใหญ่พิเศษ	0.9273	2.3845	1.6398	0.7193	3.1140 *	0.7791	0.0155 **	111.8988	0.0543
อัตราส่วนหนังสือใน	1.0070	1.0104	0.9840	1.0182	1.0546 **	1.0215	0.9620	0.8933	1.0066
ค่าอำนาจนัยการเรียนรู้									
Pseudo R ²	0.1570			0.1430			0.1891		

หมายเหตุ : กลุ่มอ้างอิง คือ เด็กดีเด็กเก่ง * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม พบว่า อัตราส่วนนักเรียนต่อครูในโรงเรียนไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดี เด็กเก่ง นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูมากกว่าจะมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งมากกว่า นอกจากนี้ อัตราส่วนของหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียน มีผลต่อ นักเรียนชั้น ม.4 เท่านั้น กล่าวคือ ยิ่งมีอัตราส่วนของหนังสือต่อจำนวนนักเรียนมากขึ้นจะทำให้มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่งมากขึ้น ในขณะที่ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อนักเรียนชั้น ป.6 โดยนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางหรือเล็ก ในทางกลับกัน นักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยขนาดใหญ่พิเศษมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งมากกว่านักศึกษา ปวช. ปี 1 ที่เรียนในวิทยาลัยขนาดเล็กหรือกลาง และยังพบว่านักเรียนชั้น ม.4 ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีแต่เก่งมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลางหรือเล็ก

ความแตกต่างด้านความเป็นเมืองกับการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง พบว่ามีเพียงนักเรียนชั้น ม.4 ที่เรียนในเขตเทศบาลเท่านั้นที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนชั้น ม.4 ที่เรียนอยู่นอกเขตเทศบาล เมื่อพิจารณาในเชิงพื้นที่ พบว่า นักเรียนชั้น ป.6 ที่เรียนในภาคกลางและภาคใต้มีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง เด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่ง น้อยกว่านักเรียนในกรุงเทพฯและปริมณฑล ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนชั้น ป.4 ที่เรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง เด็กไม่ดีแต่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่ง มากกว่านักเรียนในกรุงเทพฯและปริมณฑล สำหรับนักศึกษา ปวช. ปี 1 เมื่อเทียบกับนักศึกษาในกรุงเทพฯ และปริมณฑลนั้น จะพบว่ามีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง และเด็กไม่ดีและไม่เก่ง มากกว่าหากเรียนอยู่ภาคเหนือ และมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่งน้อยกว่าหากเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้งมีความเสี่ยงที่จะเป็นเด็กดีแต่ไม่เก่งมากกว่า หากเรียนอยู่ภาคใต้

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสถานการณ์คุณลักษณะของเด็ก ในมิติการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน อาศัยข้อมูลจากโครงการวิจัย“การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียนไทย” ที่สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2559 กำหนดให้ตัวแปรตามคือ “การเป็นเด็กดีเด็กเก่ง” โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) เด็กดีและเก่ง (2) เด็กดีแต่ไม่เก่ง (3) เด็กไม่ดีแต่เก่ง (4) เด็กไม่ดีและไม่เก่ง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกพหุคูณ (Multinomial Logistic Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่าเด็กทั้ง 3 ระดับ (นักเรียน ป.6 นักเรียน ม.4 และ นักศึกษา ปวช. ปี 1) เป็นเด็กดีและเก่งเพียงแค่ร้อยละ 13 โดยนักเรียนทุกกลุ่มประมาณร้อยละ 50 เป็นเด็กดีแต่ไม่เก่ง รองลงมาคือประมาณร้อยละ 32 เป็นเด็กไม่ดีและไม่เก่ง ส่วนกลุ่มเด็กไม่ดีแต่เก่งมีประมาณร้อยละ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง พบว่า ในระดับบุคคล ความแตกต่างทางเพศมีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง เฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ในขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ที่หากผลการเรียนดีขึ้นจะมีโอกาสเป็นเด็กดีและเก่งมากขึ้น ทั้งนี้ การนับถือศาสนาต่างกัน ไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง สำหรับด้านการใช้เวลา พบว่า ยิ่งนักเรียนใช้เวลาทำการบ้านหรืออ่านหนังสือมากขึ้น จะยิ่งมีโอกาสเป็นเด็กดีและเก่งมากขึ้น ในทางกลับกัน ยิ่งนักเรียนดูโทรทัศน์หรือเล่นอินเทอร์เน็ตมากขึ้นจะยิ่งมีโอกาสเป็นเด็กดีและเก่งน้อยลง การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนทั้งด้านวิชาการ ศิลปะ หรือกีฬา มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งเพียงเล็กน้อยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนพิเศษเสริมวิชาการมีโอกาสเป็นเด็กดีและเก่งมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน

สำหรับปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่บิดาและมารดาเป็นผู้ดูแลหลัก หรือนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบดูแลเอาใจใส่ มีโอกาสเป็นเด็กดีและเก่งมากกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ การศึกษาของทั้งบิดาและมารดา รายได้ครอบครัว การรับรู้ฐานะของครอบครัว มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งเพียงเล็กน้อย สำหรับปัจจัยด้านโรงเรียนนั้น พบว่า นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มีโอกาสเป็นเด็กดีเด็กเก่งน้อยกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอื่น ๆ นอกจากนี้ นักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนเอกชนมีโอกาสเป็นเด็กดีและไม่ดีและไม่เก่งมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล ส่วนผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนของ สมศ.ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล อัตราส่วนระหว่างนักเรียนต่อครู อัตราส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียน มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม นักเรียนในภูมิภาคที่แตกต่างกันมีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง

ผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปและจัดทำข้อเสนอแนะได้ว่าครอบครัวที่เลี้ยงดูบุตรหลานด้วยการดูแลเอาใจใส่มอบความรักความอบอุ่น เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีพัฒนาการที่สมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดาเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูทำให้เด็กมีปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะทางสังคมนอกจากนี้เด็กยังมีความเฉลียวฉลาด สามารถแก้ปัญหาได้ดี ซึ่งแตกต่างจากครอบครัวที่เลี้ยงเด็กแบบเข้มงวด เลี้ยงเด็กแบบตามใจ หรือปล่อยปละละเลยไม่สนใจเด็ก (Sticker, 1998; Strage & Brandit, 1999; Wintre & Yaffe, 2000) ดังนั้น ครอบครัวควรมีบทบาทหลักในการเลี้ยงดูส่งเสริมให้เด็กได้เติบโตอย่างสมวัยมีคุณลักษณะ “ดีและเก่ง” ด้วยความรักความเข้าใจมากกว่าการบังคับ หรือตามใจ หรือผลึกการดูแลทั้งหมดไปให้ครู โรงเรียน หรือโรงเรียนสอนพิเศษเพียงอย่างเดียว

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีโอกาสทำให้เด็กเป็นเด็กดีและเก่งได้น้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งใช้เกณฑ์การแบ่งเป็นจำนวนนักเรียนในโรงเรียน แสดงว่า โรงเรียนขนาดใหญ่อาจประสบปัญหาด้านการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะของผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงควรทบทวนนโยบายและการปฏิบัติเพื่อให้ปัญหาดังกล่าวหมดไป นอกจากนี้ การวิจัยยังพบว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของเอกชนมีโอกาสเป็นเด็กดีและไม่ดีและไม่เก่งมากกว่าเด็กในโรงเรียนของรัฐบาล ซึ่งอาจกลายเป็นข้อต่อของโรงเรียนเอกชน โรงเรียนควรส่ง

เสริมให้มีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ รวมถึงการทักษะคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการมีจิตสาธารณะตามความสามารถและความสนใจของเด็ก ทั้งนี้ ครู ผู้ปกครอง และเด็กอาจร่วมกันแสวงหาและดึงจุดเด่นของเด็กแต่ละคน พร้อมทั้งส่งเสริมจุดเด่นนั้น ร่วมกับการส่งเสริมทักษะด้านอื่น ๆ ที่เด็กยังคงด้อยอยู่

การศึกษาพบว่าผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนของ สมศ. ไม่มีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่ง แม้ว่า การเป็นคนดีและคนเก่ง เป็นส่วนหนึ่งของ “มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา” ในการประเมินมาตรฐานของโรงเรียน แสดงว่า การประเมินดังกล่าวอาจไม่สามารถสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาและคุณภาพของเด็กอย่างแท้จริง ในขณะที่โรงเรียนยังคงมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้รับผลการประเมินในระดับ “ดีมาก” หรือ “ดี” ดังนั้น ภาคการศึกษาจึงควรทบทวนนโยบายและการดำเนินงาน ตลอดจนวิธีการประเมินตรวจสอบมาตรฐานโดยเน้นคุณภาพของเด็กเป็นสำคัญ มากกว่าเน้นผลการประเมินของโรงเรียน

ปัจจุบันมีแหล่งเรียนรู้มากมายให้เด็กสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางสังคม อาทิ แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น หอศิลป์ หอสมุด พิพิธภัณฑ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนอกเหนือจากการเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด สอดคล้องกับผลวิจัยที่พบว่าอัตราส่วนจำนวนหนังสือในห้องสมุดต่อจำนวนนักเรียนมีผลต่อการเป็นเด็กดีเด็กเก่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แสดงว่า ห้องสมุดหรือหนังสือในห้องสมุดอาจไม่มีความสำคัญเป็นหลักในการเรียนรู้ของเด็กเช่นในอดีต ดังนั้น โรงเรียนและครอบครัวควรร่วมกับสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ และนำแหล่งเรียนรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากข้อเสนอแนะข้างต้นแล้ว การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาจากข้อมูลทั่วไปของเด็กและโรงเรียน แต่ไม่ได้ศึกษาคุณลักษณะ บุคลิกภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู เนื่องจากครูแต่ละคนมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ในด้านบุคลิกภาพ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะเฉพาะอื่น ๆ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของคุณลักษณะครูที่ทำให้เด็กเป็นคนดีคนเก่ง ตามเป้าหมายของการศึกษาไทย ที่ต้องการให้คนไทยเป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” และเป็นแรงงานที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาประเทศ

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- Carlo, G., & Randall, B.A. (2002). The development of a measure of prosocial behaviors for late adolescents, *Department of Psychology*, University of Nebraska, retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/d5b8/029fa8c338609b0985ccd472ec6063932eeb.pdf>
- Ennis, R. H. (1985). A logical basic for measuring critical thinking skills, *Journal of Education Leadership*, 43(2), 45-48.
- Hechter, M., Kim, H., & Bear, J.(2005). Prediction versus explanation in the measurement of values, *European Sociological Review*, 21(2),91-108.
- Hua, C.W., & Wan, K.E. (2011). *Civic Mindedness: Components, Correlates and Implications for the Public Service*, Singapore: Civil Service College Singapore.
- OECD. (2016). *PISA 2015 Results in Focus*. Retrieved from <http://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>
- Pong, S., Dronkers, J., & Hampden-Thompson, G. (2003). Family policies and children's school achievement in single- versus two-parent families, *Journal of Marriage and Family*, 65(3), 681-699.
- Ram, B. & Hou, F. (2003).Changes in family structure and child outcomes: Roles of economic and familial resources, *The Policy Studies Journal*, 31(3), 309-330.
- Slicker, E. (1998). Relationship of parenting style to behavioural adjustment in graduating high school seniors, *Journal of Youth and Adolescence*, 27, 345-372.
- Smart, D., Sanson, A., & Silva, L.D. (2000). The development of civic mindedness in Australian adolescents, *Family Matter*, No.57, 4-9.
- Strage, A.A., & Brandt, T.S. (1999). Authoritative parenting and college students' academic adjustment and success, *Journal of Educational Psychology*, 91(1),146-156.
- Watson, G. & Glaser, E. M. (1964). *Critical Thinking Appraisal Manual*. New York: Brace and World.
- Wintre, M., & Yaffe, M. (2000). First-year students' adjustment to University life as a function of relationship with parents, *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 9-37.

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Ministry of Education. (2008). *The Basic Education. Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: Kurusapa Ladphrao Printing. (In thai).

- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนชาติ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Development Promotion and Welfare for Child, Youth and Family Division. (2011). *National Children and Youth Development Plan 2012-2016*. Bangkok: The Agriculture Co-operation Federation of Thailand. (In Thai)
- ณัฐติยาภรณ์ หยกอุบล. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. *การศึกษาศาสตร์และการพัฒนาสังคม*, 8(1), 85-102.
- Yokubul, N. (2012). Factors affecting the academic achievement of sciences subject of students in grade 6 at the demonstration schools under the jurisdiction of the Office of Higher Education Commission, The Ministry of Education. *Journal of Education and Social Development*, 8(1), 85-102. (In Thai).
- ดวงกมล ทองอยู่. (2555). การประยุกต์ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้เด็กและเยาวชนไทย. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 2(1), 11-22.
- Thongyoo, D. (2012). Applying Psychology Theories to Develop Public Consciousness in Thai Juveniles. *Valaya Alongkorn Review*, 2 (1), 11-22. (In Thai)
- เดลินิวส์. (2557). โพลชี้นักศึกษา 30.7percent เพิกเฉยเมื่อเห็นการทุจริต. สืบค้น 14 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.dailynews.co.th/Content/education/275988/>
- Daily News. (2014). Polls Retreat 30.7percent Ignored When Seeing Fraud. Retrieved June 14, 2017, from <https://www.dailynews.co.th/Content/education/275988/> (In Thai)
- ทิพมาศ เสวตวรโชติ. (2556). *จิตสาธารณะ (Public Mind)*. สืบค้น 15 มิถุนายน 2560, จาก <http://taamkru.com/th/จิตสาธารณะ/>
- Sawetworachote, T. (2015). *Public Mind*. Retrieved June 15, 2017, from <http://taamkru.com/th/percentE0percentB8percent88percentE0percentB8percentB4percentE0percentB8percent95percentE0percentB8percentAApercentE0percentB8percentB2percentE0percentB8percent98percentE0percentB8percentB2percentE0percentB8percentA3percentE0percentB8percent93percentE0percentB8percentB0/> (In Thai)
- นันทน์ภัส สารพินิจ. (2555). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Sapinit, N. (2012). *Factors Affecting Mathematical Ability of Secondary Education Grade Two Students in the School for Expanding Education Opportunities in area of Office of the District 1 Elementary Phetchabun* (Master's degree thesis). Phitsanulok: Naresuan University. (In Thai)

- ประโมทย์ ประสาทกุล และ ปัทมา ว่าพัฒนางศ์. (2549). *ประชากรไทยในอนาคต*. สืบค้น 19 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conference/Article/Article02.htm>
- Prasartkul, P. and Wapattanawong, P.(2006). *Future of Thai Populations*. Retrieved 19 June 2017, from <http://www.ipsr.mahidol.ac.th/IPSR/AnnualConference/Conference/Article/Article02.htm> (In Thai)
- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559. (2559, 25 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 133 ตอนที่ 109 ก, 24-29.
- Juvenile and Family Court and Juvenile and Family Case Procedure (No. 5) Act B.E. 2559 [2016]. (2016, 26 December). *Royal Thai Government Gazette*, No. 133, Part 109A, 24-29.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2557). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 11(1),34-40.
- Rukponmongkol, P. (2014). The causal factors affecting the public mind behaviors of students under Rajbhat University in Thailand. *Sripatum Chonburi Journal*, 11(1),34-40. (In Thai)
- มณีรัตน์ นุชชาติ. (2553). *ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Nutchad, M. (2010). *Environment Factors in Schools Affecting Public Mind Behaviors of Prathom Sueksa Six Students Under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office* (Master's degree thesis). Bangkok: Ramkhamhaeng University. (In Thai)
- ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์. (2549). *ประชากรศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Thaworntaweewong. S, (2006). *Demography*. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press. (In Thai)
- ศิวัช เทียมทัต. (2559). โครงสร้างครอบครัวกับทักษะทางปัญญาของนักเรียนไทย. *พัฒนาการเศรษฐกิจปริทรรศน์*, 10(1), 61-83.
- Teimtd, S. (2016). Family structure and cognitive skill among Thai students. *Development Economic Review*, 10(1), 61-83. (In Thai)
- สำนักข่าวอิสรา. (2557). *โพลล์เผยเด็กไทยส่วนใหญ่เคย “ลอกข้อสอบ-ลอกการบ้าน”*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.isranews.org/ข่าว/item/20029-abacpoll.html>
- Isara News Agency. (2014). *Poll Revealed the Most Thai Children Ever Cheat for Exam and Homework*. Retrieved 14 February 2560, from <https://www.isranews.org/percentE0percentB8percent82percentE0percentB9percent88percentE0percentB8percentB2percentE0percentB8percentA7/item/20029-abacpoll.html> (In Thai)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *มาตรฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกการพิมพ์
Office of the Education Council. (2004). *Educational Standard*. Bangkok: Sahai Block and
Printing. (In Thai)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 “จะปฏิรูปการศึกษา
ไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร”*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
Office of the Education Council. (2015). Thailand Education: 2558 “How to reform Thai education
in the 21st century?” Bangkok: Pimdee Printing. (In Thai)
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2558). *O-NET (Ordinary National
Educational Test)*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2560, จาก
<http://www.niets.or.th/th/catalog/view/211>
- National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (2015). *O-NET (Ordinary
National Educational Test*. Retrieved 30 September 2560, from
<http://www.niets.or.th/th/catalog/view/211> (In Thai)
- อัญชลิกา ผิวเพชร, นุชชานา เหลืองอังกุล และบังอร กุมพล. (2555). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสาร
การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 17(1), 331-342.
- Pewpet, A., Luangangoon, N., and Kumpol, B. (2012). The factors that influenced mattayomsuksa
4 students' public-mindedness in the schools under the Jurisdiction of the Basic
Education Commission in the Upper Northeastern Part. *Education Measurement
Mahasarakham University*, 17(1), 331-342. (In Thai)